№ 159
სამშაბათი, 25 ივლისი, 1900 წ.

1877—1900

ივერია

№ 159
სამშაბათი, 25 ივლისი, 1900 წ.
რედაქცია:
ნიკოლოზის ქუჩა, 21.
ტფილისი.
ფასი განცხადებისა:
ჩვეულებრივი სტრიქონი პირველ გვერდზე 16 კაპ., მეოთხეზედ—8 კაპ.
„ივერიის“ ტელეფონი № 227

ბაზეთის დასაბეჭდად
ფული გადაეგზავნებოდეს: ტფილისი, ნიკოლოზის ქუჩა, № 21, ბაზეთის დასაბეჭდავ.

ბაზეთის ღირს:

თვე	მან.	კ.	თვე	მან.	კ.
12	10	—	6	6	—
11	9	50	5	5	50
10	8	75	4	4	75
9	8	—	3	3	50
8	7	25	2	2	75
7	6	50	1	1	50

ცალკე ნომერი—ერთი შაური

„ივერიის“ ტელეფონი № 227

ფოთის საგუბალტერო კურსები

პ. გ ი გ ი ნ ე ი შ ვ ი ლ ი ს ა.

ახალ შემომსვლელთაგან თხოვნა მიიღება ყოველ დღე. სწავლა დაიწყება პირველ ენკენისთვიდგან. მსურველთ პირობები და პროგრამები გაეგზავნება მუქთად. (15—ნ.—3)

ტფილისის კერძო სამკურნალო

მკურნალის
მიხეილ ვედენეანიშვილისა
ავადმყოფებს იღებენ ყოველ დღე
კგარა დღეების გარდა
დ ი ლ ი თ:

3. ი. ჯიჯინაძე.—ბინდის სნეულებანი. 8—10 საათ.
ბ. ბ. ბაღალაშვილი—შინაგანი —9—10 საათ.
ი. პ. ახალშენიშვილი, ბინდის სნეულებანი, 10—2—მდის.
ბ. ა. პოკროვსკი—შინაგანი, ბავშვებისა, ბავშვებისათვის ყოველ-ლის აცრა და ქიმიო-მიკროსკოპიული გამოკვლევანი 10—11 საათ.
მიხეილ ვედენეანიშვილი—ნერვებისა და წამლობა ელექტრონით—11—12 საათ.
ნ. ტ. მულინი—ყურისა, ყელისა და ცხვირისა—11—12 საათ.
ბ. ბ. ფრანცოლი, 12—1 ს. შინაგანი და ბავშვებისა.
ა. ნ. შატილოვი—თვალისა 12—1 საათ.
ბ. ლ. მარკევიჩი—12½—1½ საათ. საფოსტაქრო.
ი. დ. ბეგთაბეგოვი—სიფილისისა, ბინისა და სიმარდეისა—1½—2 საათ.

საღამოთი:

დ. ა. ბეგოვანიშვილი—ნერვებისა და შინაგანი—5—6 საათ.
ი. ნ. თუმანიშვილი—ფილტვის სნეულებანი—5—6 საათ.

სამკურნალოს აქვს საფოლი ოთახები და კაბინეტი ბაქტერიოლოგიურ და მიკროსკოპიულ გამოკვლევათათვის.

ფასი რჩევა-დარიგებისა 50 კაპ., ოპერაციები—მორიგებით. კრაოტი-4 მ. დღე და ღამეში. ერთი კრიოტი ღარიბთათვის უფასოა.

ბუბა, ნიკოლოზის ქუჩა, სახლი სანინშვილისა, № 21 (ბარანოვის ბეღლის პირდაპირ).

ტელეფონი № 274.

დირექტორი სამკურნალოსი მიხეილ ვედენეანიშვილი

პირველი კერძო სამკურნალო

ექიმის ნავასარდიანისა
(ბუბაში, ვორონცოვის ძეგლის პირდაპირ)
ავადმყოფთ იღებენ ექიმნი ყოველ დღე, კვირა დღეებს გარდა.

დილაობით:

ბ. ა. ნავასარდიანი, 11—12 საათ. საფოსტაქრო, ვენერიული (სიფილისი) ‡ სიმარდეს ავადმყოფობანი.
შ. ვ. ჩიქოვანი, 9—10 საათ. სნეულებანი: თვალისა, შინაგანი და ბავშვებისა.
ზ. ი. ბაბანიანიანცი—დილის 11—12 ს. ქალთა და ბავშვთა სენით ავადმყოფებს.
კ. ი. ბაქელიშვილი. 12½—1½ საათ. ყურისა, ყელისა და ცხვირის ავადმყოფობისა.
ა. ჯ. კარაპეტიანცი 1—1½ საათ. შინაგანი და ბავშვებისა.

საღამოობითი:

ბ. ა. ნავასარდიანი. 7½—8 ს. რჩევა-დარიგებისა და რეცეპტების დაწერის ფასი ათი შაური; დარიბთათვის უფასოდ; ფასი კონსილიუმისა და ოპერაციებისათვის—მორიგებით.
ო. ტ. არეკანიტაკი—11—1 ს. გაუკეთებს სახლში მსურველთ „მასაჟს“, აუცრის ყვავიდს ‡ გამართავს

ფელეტონი

ბარდაბანისა და ბაჩიანის, საერისთაოანი და ბათინ ნაშთნი

„Да! еслибы всѣ слезы, кровь и потъ,
пролитые здѣсь...
Изъ нѣдръ земныхъ всѣ выступили вдругъ,
то былъ-бы вновь потопъ“.
Пушкинъ

(შემდეგი *)

ხრამ გაღმა მოაჯაკ სამშვიდდა-ასუფლა-სათაური.

ბერის-ქალის ციხის ზემოდგან ხრამში ჩამოდის ხეკი ტორნე, რომელიც გამოდის ბენდერის მიიდგან. ამ ხეკს რომ სათავეშდის ავაყვეთ, შეკვლოთ ტყიან მთა ვაკეს, ესრედ წოდებული ირგაზეზედ ბენდერამდის. ეს მიდამოები სავსეა ნასოფლარებით, ეკკლესიებით, ციხე-გალავნებით, თვით ბენდერის წვერეიც-კი დასახლებული ყოფილა ქრისტეანებით, რადგან ნასოფლარები ცხადად ატყვია. ხეობის თავში სამი ბერძნული სოფელი მოთავსებული ქართველთ ნასოფლარებზედ. ბერძნებს იქ მყოფ ეკკლესიებიდგან საუკეთესონი აუარჩევიათ და შტატის ეკკლესიებად უქცევიათ. ს. ირაგის ეკკლესიას ზედ წარწერაც შეგენიშნავადა აქვს შენახული. ასევე შერჩენია წარწერა ს. სოლუთელის მშვენიერ თლილ ეკკლესიის. დაჩყეები ან ხეობას, ოსებით დასახლებულს ძველს ნანგრევებზედ, და მოადგები ს. სამღერეთს. სამღერეთი, ეს ქართველთ სავანე, აწ სომხების სოფელია, მხოლოდ მის ქვემოდ ქ�ზედ „მონასტერი პირ ღებული, კლდეს გამოკვეთილი, შემკული შენობებით, ზის არხიმანდრიტი—იტყვიან, თამარ მეფისაგან არის ქმნილიო“, ამბობს ვახუშტი. ეს მონასტერი ჯერ კარგად არის დაცული და სალოცავად მიდიან ბერძენ-სომეხნიც, დაუქებულია, მაგრამ მშვენიერ ალაგსა სდგას. ს. სამღერეთის ზემოდ ესრედ წოდებულ გვიანშიაც არის ბერძენ მონასტერი, რომელზედაც ვახუშტი ამბობს: „აწ ხუცის ამარო“, მაგრამ ეხლა ინგრევა.

ირაგა-ტორნეს ხეობიდგან სამი ვერსის მნძილზედ აღმოსავლეთით ჩასდევს ხეობა ჭოვჭავას წყლისა, რომელიც გამოდის ბენდერის მთიდგან. ვახუშტი ამბობს: „ჭოვჭავას სათავეში კლდეა სპეტაკი ბროლივითაო“. ამ ხეკზედ ახუულახს ახლო მოჩანს ნანგრევები ს. ჭოვჭავისი, რომელზედაც რვა კომლი საიდგანლაც მოსული სომეხი მოთავსებულა.

თვით მდ. ჭოვჭავას შესართავთან ქციას პირზედ სდევს ნანგრევები სახელოვან ციხე-ქალაქ ორბეთისა, ანუ სამშვილდისა. მ-ლ თრიალეთიდგან ჩასცქერის სამშვილდე შუა-თინან ქციას, რომელიც აქ ცოტად ღრეფვა საშინელ ხრამის ვიწროებს და მაინც კიდევ ღრანტებში მიდის ფინანსთა სამინისტრომ განსაკუთრებული კომისია დანიშნა რკინის გზებინი პურის გადასაზიდ ტარიფების გადასასინჯავად.

ლაპარაკია აღძრული იმას შესახებ, რომ რკინის გზებზედ ერთსა და იმავე თანამდებობაში მყოფ მოსამსახურეებს ჯამაგირი მოემატოთ ხოლმე ხანგრძლივის სამსახურისათვის. სათანადო მთავრობა უკვე შესდგომია ამ საგნის განხილვას.

სკოლის საქმეთა სამინისტროსთან შემდგარმა განსაკუთრებულმა კომისიამ საჭიროდ სცნო სასამართლოს მოქალულებს ჯამაგირი მოუმატონ. კომისიას უკვე შეუმუშავებია ამის პროექტი.

კავკასიის რკინის გზის სახელოსნოებში შემდგომად განსაკუთრებულ „კავკასიის მატარებლის“ კეთებას. ეს მატარებელი მშვენივრად იქმნება მოწყობილი და ივლის ტფილისსა და პეტერბურგს შუა, ასე რომ ამ მატარებლით წამსვლელს სხვა მატარებელში გადასვლა არ მოუხდება.

ქართველთა შორის წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოების გამგეობას განზრახავს თურმეაქს განსვენებულის დიმიტრი ბაქრაძის ბიბლიოთეკა შეიძინოს.

როგორც შევიტყეთ, ქართველთა შორის წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოების მოლაზიდგან ვიღაც მორაველ მღვდელს კუდელკას ქართული ენის შესასწავლი სახელმძღვანელოები გამოუწერია. წიგნები უკვე გაუგზავნია.

საერო განათლების სამინისტროს განმარტებით, ამ სამინისტროს სკოლებსა და სხვა დაწესებულებებზე საჩივრის დაწყება მხოლოდ მაშინ შეიძლება, როდესაც სამოსწავლო ოლქის მხრუნველი დაჰრთავს ნებას და მეორეც იმ შემთხვევაში, თუ საჩივრის ფასი არ აღემატება 500 მანეთს, ხოლო თუ 500 მანეთს აღემატება, მაშინ ნებართვა მინისტრისაგან უნდა იქმნას აღებული.

საერო განათლების დეპარტამენტის განმარტებით, არა ქრისტიანეთა არ შეიძლება საუჯახო მასწავლებლობის მოწმობა მიეცეთ ისრეეთ, როგორც ქრისტიანებს, და არც იმდენი უფლებები ჰქონდეთ; ამათ მოწმობებში ეწერება, რომ მოწმობის პატრონს უფლება აქვს ერთმორწმუნე ბავშვებს ასწავლოსო.

როგორც წმ. ნინოს სახელზედ არსებულ დედათა საქალ-მოქმედო საზოგადოების საბჭო აცხადებს, ამ წელს ტფილისის წმ. ნინოს დედათა სასწავლებელში ხოლოდ შემდეგს კლასებში ყოფილა თავისუფალი ადგილები: მოსამზადებელ კლასის უმცროს განყოფილებაში—13 ადგილი, მოსამზადებელ კლასის უფროს განყოფილებაში—10, 1-ლ კლასში—1, მესამეში—3 და მეოთხეში —11.

თხოვნა და მასთან ერთად ყველა საბუთის ქალაღდები უთუოდ 15 აგვისტომდე უნდა იქმნეს სასწავლებლის კანცელარიაში წარდგენილი, ხოლო გამოსაცდელად, ვინც გამოცდით იქმნება მიღებული, 26 აგვისტოს უნდა გამოცხადდნენ, დილის 8 საათზედ. მიღებულ იქმნებიან ისინი, ვინც საუკეთესო ნიშნებს მიიღებს.

1-ლსა, მე-2-სა და მე-3 კლასში შემსვლელთ ფრანგულის ენიდგან გამოსცდიან.

ამასთანავე აცხადებს საბჭო, რომ პანსიონში მცხოვრებთაგან თუ გარეთ მოსიარულეთაგან ნახევარ წლის შესატანი ფული (პირველთაგან 125 მან., ხოლო მეორეთაგან 37 მან. და 50 კაპ.) 20 აგვისტოზედ გვიან არ უნდა იქმნეს წარდგენილი სასწავლებლის კანცელარიაში. თუ რომ ვინმე ფულს დროზედ არ წარმოადგენს, მოსწავლე ქალი გამორიცხულად ჩაითვლება და მისს ადგილს სხვა იქმნება მიღებულია.

*) იხ. „ივერია“ № 156.

მკურნალი
ვ. ბ. წერეთელი
ი ღ ებ ს

შინაგან და ბავშვების სნეულებით ავადმყოფთ დილის 9—12 საათამდე. და საღამოს 6—8 საათამდე.

ადრესი: ელისაბედის ქუჩა, № 27, ჯაფარიძის სახლი. (2)

ქუთაისის ბანკიგაცემულ საზოგადოების საეურადღებოდ.

ბუღალტერობისა და ანგარიშობის სავაჭრო მაღაზია

ნ. ა. საბაევისა და ფ. ს. ფილიპოვისა ქ. ქუთაისში

1 ივნისიდგან გადატანილ იქმნა ახლად აგებულ თავად ალფონს თუმანშვილის შენობაში. გიმნაზიისა და ალექსანდრეს ქუჩების კუთხე, ბულვარის პირდაპირ. (30—ნ.—27)

ახალი ამბავი

რედაქციამ შემდეგი დეპეშა მიიღო ოდესიდან ჭოვჭავაძისაგან ბერლინიდგან: „მადლობას მოვახსენებ, ვინც ჩემს დღეობას დეპეშით ან წერილით მომიკითხა. ილია.“

მთავრობას ახლადა აქვს რკინის გზებზედ დაარსოს საელექტროტეხნიკო კურსები. ამ კურსებზედ მიიღებენ იმათ, ვისაც საზოგადო და საშუალო განათლება მიუღიათ.

ფინანსთა სამინისტრომ განსაკუთრებული კომისია დანიშნა რკინის გზებინი პურის გადასაზიდ ტარიფების გადასასინჯავად.

ლაპარაკია აღძრული იმას შესახებ, რომ რკინის გზებზედ ერთსა და იმავე თანამდებობაში მყოფ მოსამსახურეებს ჯამაგირი მოემატოთ ხოლმე ხანგრძლივის სამსახურისათვის. სათანადო მთავრობა უკვე შესდგომია ამ საგნის განხილვას.

სკოლის საქმეთა სამინისტროსთან შემდგარმა განსაკუთრებულმა კომისიამ საჭიროდ სცნო სასამართლოს მოქალულებს ჯამაგირი მოუმატონ. კომისიას უკვე შეუმუშავებია ამის პროექტი.

კავკასიის რკინის გზის სახელოსნოებში შემდგომად განსაკუთრებულ „კავკასიის მატარებლის“ კეთებას. ეს მატარებელი მშვენივრად იქმნება მოწყობილი და ივლის ტფილისსა და პეტერბურგს შუა, ასე რომ ამ მატარებლით წამსვლელს სხვა მატარებელში გადასვლა არ მოუხდება.

ქართველთა შორის წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოების გამგეობას განზრახავს თურმეაქს განსვენებულის დიმიტრი ბაქრაძის ბიბლიოთეკა შეიძინოს.

როგორც შევიტყეთ, ქართველთა შორის წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოების მოლაზიდგან ვიღაც მორაველ მღვდელს კუდელკას ქართული ენის შესასწავლი სახელმძღვანელოები გამოუწერია. წიგნები უკვე გაუგზავნია.

საერო განათლების სამინისტროს განმარტებით, ამ სამინისტროს სკოლებსა და სხვა დაწესებულებებზე საჩივრის დაწყება მხოლოდ მაშინ შეიძლება, როდესაც სამოსწავლო ოლქის მხრუნველი დაჰრთავს ნებას და მეორეც იმ შემთხვევაში, თუ საჩივრის ფასი არ აღემატება 500 მანეთს, ხოლო თუ 500 მანეთს უწინდელ სოფელ ნახიდურამდე. ეს ნახიდურა ეხლა თითრებით არის დასახლებული და ეწოდება არახლო. ი აქედგან იშლება ქცია მშვენიერ ვაკეებად და ისე ერთვის მტკვარს. სამშვილდე ალაშენა ქართლელმა, ფარნაოზმა ჰყო იგი საერისთაო ქალაქად და იყო ესე გამოჩენილ და თანაც ტანჯულ მეფე სვიმონამდე, ქალაქის გარშემო ეხლაც მოსჩანს ციხე უშველებელ ლოდებისა. ანჩილ ხოსროიდის დროს (410—436 წ.) მისის შვილის მირდატის ცოლმან დედოფალმან სანდუხტამ აღაშენა აქ მშვენიერი ტაძარი სიონისა. სამშვილდეს ბევრი ავიცა და კარგიც უნახავს თავისს ხანგრძლივ ისტორიულ ცხოვრებაში. ბევრჯელ უკუ ქცეულა აქედგან მტერი... „ასურეთთან ეფე ბაგრატ IV შეება ლიპარიტს ორბელიანს, დაამარცხა და გამარჯვებული ამოვიდა სამშვილდეში, აქ აუტყდა მუცლის სალმობა, ტრაბეზვნთ ქართლს წაბრძანეს და იქ გარდაიცვალაო“. „ამ მეფის შვილს გიორგის გაუდგნენ იოანე ორბელიანი და ნინია ქვაბულიძე; მეფე შეურიგდა და იოანეს მისცა სამშვილდეო“. ათას ამ ნაირ ამბებით არის შეკოწწიალებული სამშვილდეს სახელი ისტორიაში. ლანგ-თემურმა ძლიერ შემუსრა ეს ქალაქი; შემდეგში ოსმალთ გაუტარეს საქმე და დაიკნინეს. როგორც ეს ციხე-ქალაქი, აგრეთვე ეს მხარეც. დღეს, თითქო თავისი კალო მოულეწიაო, სოფლად გარდაქცეულა და დიდებულ ნანგრევებზედ 80 კომლი სომეხი დასახლებულა. ამათ სიონის დიდებული ტაძარი თავიანთ ეკკლესიად გადუქცევიათ. ძველი სიწმიდე ამოთლა მცხოვრობს ხალხში, რომ დღესაც ბლომად „იმონაგებს“ სომეხს, ბერძენს, ქართველს, რომელნიც მთელის წლობით სცხოვრობენ ზის გალავანში, ემსახურებიან და ამა სიწმიდის მიდამოს ასუფთავებენ.

⁂ რადგანაც მომავალის წლის კავკასიის სამეურნეო გამოფენისათვის საჭირო ადგილი (6 დესეტინა) ქალაქის შუაგულ ადგილას არ იშოვება, ამისათვის კავკასიის საიმპერატორო სასოფლო სამეურნეო საზოგადოებას განზრახავს თურმე აქეს ქალაქს სთხოვოს ადგილი მუშტაიდის ქუჩის შესახვევში, სახელდობრ ქალაქის სანერგე, სადაც 1889 წ. კავკასიის გამოფენა იყო გამართული. ამავე ადგილს მოემატება საბაღოსნო სკოლა, სკოლის ბოსტანი და ორი ნაკერი მოსაზღვრედ მდებარე თავისუფალ მიწისა, სადაც ამ ჟამად შეშა და ხე-ტყე აწყვია. და თუ ესე არ მოხერხდება, განზრახული აქვთ გამოფენა იქ გმართონ, სადაც დიდი იმართება ხოლმე.

⁂ სახალხო კითხვათა კომისიის განუზრახავს, ავკალის ქუჩაზედ რომ სახალხო კითხვათა აუდიტორიაა, ეს აუდიტორია საფუძვლიანად შეაკეთოს და გაიფართოვოს და ამ აზრით 27 ივლისისათვის „საზაფხულო თეატრში“ დანიშნული ია დილით ბავშვთათვის გასართობად დღესასწაულობა და შემდეგ, საღამოთი წარმოდგენა. ბავშვებს დღესასწაულობაზედ სათამაშო საჩუქრებს დაურიგებენ. წარმოადგენენ ხალხის ცხოვრებიდგან 2 მოქ. პიესას „Сиротка“-ს („ობოლს“). წარმოდგენის შემდეგ გამართულ იქმნება კონცერტი, რომელშიაც ბ ნის კ. ს. ცხომელიძის ლოტბარობითა და გამგეობით გალობის მოყვარულთა ხორო მიიღებს მონაწილეობას.

იმედია, ჩვენი ტფილისის საზოგადოება ამ ფრიად საკეთილო საქმეს სრულის თანგრძნობით შეეგებება და თავისს წვლილს არ დაიშურებს და თავისს სიამოვნებასთან ერთად აღნიშნულს კომისიას შეაძლებინებს ეს თავისი განზრახვა შესასრულოს, მით უფრო, რომ ამ ბოლოს დროს შენობა სახალხო კითხვათა მსურველთ ვეღარ იტევს და ბევრი მათგანი იძულებულია ხოლმე გულდაწყვეტილი დაბრუნდეს უკან.

⁂ როგორც ნატახტარის წყაროების გამსინჯველ კომისიის გამოკვლევიდგანა სჩანს, ადგილობრივს წყაროებს შეუძლიანთ დღეში 15.000,000 ვედროზედ მეტი წყალი თურმე მისცენ ქალაქს. წყალი ამ წყაროებისა მშვენიერის გემოსი და წმინდა თურმეა.

სითბო გამოკვლეულ წყაროებისა ადგილ-ადგილ +12° თურმეა, ზოგან კიდევ +12½° ცელსიის ტერმომეტრით.

⁂ სონა. ივლისის 20-ს, წმ. ილიაობას, დაჭკრძალეს გვამი განსვენებულის ილია (მატაძისა) ხონელისა: დილის ცხრა საათზედ დიდძალმა ხალხმა მოიყარა თავი მისს სახლთან. ათს ხუთმეტი წუთი უკლდა, როდესაც სამგლოვიარო ზარის ხმა გაისმა ხონის წმ. გიორგის ეკალესიიდგან და მიცვალებული სახლიდგან წამოასვენეს. წინ მოუძღოდა მიცვალებულს ძვირფასი გვირგვინები, რიცხვით ოცდაათამდე; თერთმეტ საათზედ ეკალესიის გალავანში მოასვენეს და შეასვენეს ტაძარში. ნაშუადღევის მეორე საათი იყო, წირვა და მიცვალებულის წესის აგება რომ გათავდა.

ბოლოს ცხედარი გამოასვენეს და მიასვენეს იქვე გალავანში საფლავთან, სადაც რამდენიმე სიტყვა იქმნა წარმოთქმული.

დასაფლავებას დაესწრნენ განსვენებულის ამხანაგნიც, რომელნიც ტფილისიდგან ჩამოვიდნენ. დეპეშები მრავალი მოვიდა.

⁂ კვირას, 23 იელისს, საღამოზედ, მისაბაღოს ქუჩაზედ, პოლიციის მე-9 ნაწილში, ვიღაც ბოროტგანწირასხვედ გაჩქარდეს შემდეგზედ ბრალდის მ. სალდოგანის სასთასს და სხვა ძვირფას ნივთებით სავსეს მაღაზია, რომელიც მოთავსებულია სასტუმრო „პალმარის“ შენობის ქვემო სართულში. ქურდებს მოუსვლელათ ისეთი დრო, როდეს შინ არავინ ეოფილა და თითონ მაღაზიის პატრონი მ. სალდოგანი ს

ბისა და აგრეთვე ის ხმაც, რომელიც არ ეუცხოება ჩვენს დროის ნაღველი. ნუ თუ საკვირველი არ არის, რომ ეს ძლიერი მომხიბლველი ხმები თავისუფალ კულტურისა ჩვენამდის მოაღწევენ უკულტურო აღმოსავლეთიდგან და უფრო საკვირველი არ არის, რომ კავკასიის ხალხის პოეტების პირისაგან გამოითქმის ის, როითა-კი სავსე გულიოცნების მიმდევარის გერმანიის ხალხისა“!

უცხოეთი

ჩინეთი. ინგლისსში უკვე მიიღეს დეპეშა ბეიჯინში მეოთ ელჩის მაგდანიდგანაგან. მაგდანიდგი აუწერეს, რომ 11 იელისს ელჩები, გერმანიის ელჩის გარდ, ტოცსდაეს იყენენო. ნოთქვამია აგრეთვე დეპეშაში, რომ სულ ევროპელთაგან 40 კაცი მოყულეთო. ჩანელებს 3 იელისს თავი მიუნენებათ ევროპელთათვის. ესენ უკვე სჯერთ ევროპაში, რომ ჩანელები ებრეგ ერ ანთავისუფლებენ ევროპელებს. თვით ლიხუნგ-ჩანგს უთქვამს შინეთში, რომ ეკეთნის მოთვრობის ეზრდა ჰქონ ელჩები იმ დრომდე დაიშალოს, ვიდრე ევროპის სახელმწიფონი პირობებს არ მისცემენ, ჩანელს ანდაფერს უზამთო.

— „Daily Tel.“-ს დეპეშათ ატეოპანებენ ჩანეთიდგან: „კანტონში ეკვლ-ბენ შესდგებოთ ბეკეფულ ბანეხდებებს. ამ ბანეხდებებთ ატეოპანებენ ხალხს (ეთუოდ „ადიდის მეფეტა“ ომსრეენა), რომ ამოკუნეფეთ ეკვლ ჩანელი-ქრისტიანები, ბეკეხადეფენ და მიჩასთან ბეკეხეფოდ �სებეი და ბეკეკეთები, დეეზოგეთ ეკრეთეკ სახელმწიფოთა ელჩები. ბედანრნენდ ჩანელ ქრისტიანებს ეზრეკენ, დიამენენთ და ნეოსხდ ბეკეკეთებთო.

— ევროპაში მეოთი ჩანელი ელჩები ეკდ მდგომრეოსაში ხეცეკენდნენ. ხალხი ეკდად ეკნეკენ ამ ელჩებს და ამის გამო ბრეკდეკეკი ეკდრ ბიმოსეკენ. ამას ენიდ ლიხდგონში მეოთი ჩანეთთის ელჩი ერთს ბეკეზეი შესეკდა ეკეზეთ ეკეზეკ. ელჩის შესეკდასა ოთხეკეკ, იმ მეოთი ინგლისელი ფეკზეკ წამომდგარან და ბრეკდ ბიხეკ ეკეზეკ. ელჩი იქეკ ბატრეა ოთხეზეი შესეკდ და ეკეზეკ იმ მეოთხეოკეთა, მაგრამ ხალხი ეკეზეკ იმ ბიმდგარა. ანაეთ ელჩი თეკთ ენსეკ ბრეკდიდგანა, ერთეთ თეკთეს მეკეობისათეკ ბიმოეზეკ-ხადეთა ელჩს, რეკი ბრეკ მეკმეკეთეს, ეკეზრეკდ ეკეზ ეკეკი და ეკეზრეკ სტეკ-ზრეკ წეკდ ეკეთეკეთეთ. ბეკეკ ეკეზეკ ეკეზ ეკეკ ბიმეკ. ეკეზ ეკეკ ეკეზ ეკეზ ეკეზ ეკ ეკეზ ეკ ეკ ეკ

ეროვნული ბიბლიოთეკა

რაკი საერთო განკარგულება არ ეძლევა მთელს ჯარს, ამიტომ ბრკოლდება მისი წინ მსვლელობა. იაპონელთა უცები მომზადება და მოქმედება ჯელას აკვირვებს. უცხოელები, რომელთაც პეკინში მყოფ უცხოელთა მდგომარეობა იციან და რომლებიც ტიან-ძინში მივიდნენ, შეძრწუნებულნი არიან იმ გარემოებით, რომ ჯარი პეკინში წასვლას ახანებს. ამბობენ, აზვიადებენო პეკინისაკენ გალაშქრების სიძნელეს.

ᲨᲐᲜᲰᲐᲘ. (საკუთ. კორრ.) სამხრეთ ჩინეთში და იინ-ჯუს მიდამოებზედ მოკრივეთ დაანგრიეს სასულიერო მისსიები და დაჰხოცეს მისსიონერები, მაგრამ არა დაუშავებიათ-რა იმ ნავთ-სადგურებისათვის, რომელთა შესახებ ხელშეკრულება არის სახელმწიფოთა შორის. ლიხუნგ-ჩანგის წასვლის შემდეგ სამხრეთ ჩინეთი მიემხრობა მოკრივეებს. იინ-ცზეს მიდამოების მცხოვრებთ ნანკინისა და ვუხანგის მმართველები იკავებენ, რომლებმაც შანჰაის კონსულთა საბჭოს მშვიდობიანობის ჩამოგდება აღუთქვეს. ამისდა მიუხედავად, მათი ჯარები სხვა სადგურს უახლოვდებიან, სადაც სიმაგრეებში ზარბაზნებს სდგამენ. ხანკოუს პირდაპირაც დადგეს ზარბაზანი. ხანკოუში ყველა საქმეები შეაჩერეს—თავს დახმასა ეშინიანთ, მაგრამ მცხოვრებნი მაინც ჯერ არ მიდიან. ვუზუნში, სადაც მეფის მოადგილემ პირობა მისცა საწინააღმდეგო მუშაობას შეეჩერებთო, ამ დღეებში 5 ზარბაზანი ისევ დადგეს. შანჰაიში თოფხანა მზად არის და დიდ-ძალი ჯარი იკრიბება იინ-ცზეზედ. შანჰაისთან 16 ინგლისის გემი სდგას, 4 იაპონიისა, 2 საფრანგეთისა, 1 გერმანიელებისა და 2 ჰოლლანდიელებისა; მხოლოდ ინგლისისა და იაპონიის გემები ადევნებენ თვალ-ყურს ვუზუნგს; დანარჩენი ევროპიელები ამას იმითი ჰხსნიან, რომ საიდუმლო მორიგება არსებობს ინგლისსა, მეფის მოადგილისა და ლიხუნგ-ჩანგის შორისო და დარწმუნებულნი არიან, რომ მალე ვუზუნგი ინგლისისა შეიქმნება და რომ კონსულთა საბჭო მოტყუებულია. შანჰაის მცხოვრებნი მოუსვენრად არიან, თუმცა ჯერ არსად მიდიან: ვაჭრობა უცხოელებთან შეჩერებულია. დასაცველად 1,300 თავისუფალი მეომარია შეკრებილი სხვა-დასხვა ერთაგანი და რამდენიმე ზარბაზანი აქვთ. ინგლისელებს განზრახვა ჰქონდათ მცველი ჯარი მათი ყოფილიყო, მაგრამ სხვებმა საერთო დაცვა მოითხოვეს; ეს უფლება კონსულებმა ჩამოართვეს მუნიციპალიტეტსა და მთლად ადმირალს გადასცეს, რომელიც ვითომ ყველაზე უფროსი აღმოჩნდა ნავთ-სადგურში. მუნიციპალიტეტი უკმაყოფილოა, რომ იგი ქალაქის დაცვის საქმეში სრულიად დანაპირეს და დარწმუნებულნი არიან, რომ თავისუფალნი მეომარნი და შემთხვევით იქ მყოფ გემების ჯარები არა კმარა ქალაქის დასაცველად, მცხოვრებლები ჯარს თხოულობენ, მაგრამ კონსულები ყურს არ უგდებენ და თავს სხვა და სხვა საბუთის ქაღალდებით მართლულობენ. ჰფიქრობენ, ინგლისელები ამით ისარგებლებენ და ნელ-ნელა თავიანთ ჯარს შეიყვანენო; ინგლისელთა და სხვა ერთა შორის უკმაყოფილებაა. შორეულ აღმოსავლეთის ინგლისის გაზეთები ცდილობენ იაპონია ჩვენ წინააღმდეგ აამხედრონ და აქებენ იაპონელებს და ამბობენ, რომ ინგლისს მხოლოდ იაპონიასთან შეუძლიან იქონიოს სასარგებლო კავშირია. ჩინეთის ჯარის ერთი ნაწილი იანცზედგანა და სამხრეთიდგან პეკინისაკენ მიდის საშველად; სეიმური უცებ ნანკინში წავიდა მოსალაპარაკებლად.

ᲕᲐᲨᲘᲜᲒᲢᲝᲜᲘ. შანჰაიში მყოფი ამერიკის უფროსი კონსული დეპეშით იტყობინება 21 ივლისს, რომ წინა დღით ამერიკელებმა შეკინი დასტოვეს. ლიხუნ-ჩანგმა უთხრა „საფრანგეთის კონსულს, რომ პეკინში ელჩებს არ გადაეცემათ დეპეშები და წერილები,—იმიტომ რომ უცხოელთა ჯარებმა პეკინისაკენ გაილაშქრესო. ცუნგლი-იამენის ორ წევრს, უცხოელთა მომხრეთ, რომელნიც თხოულობდნენ დაეფარათ ელჩები, ლიპინხენის ბრძანებით თავი მოჰკვეთეს. „ლიპინხენმა ბრძანა პასტორნშიაც ამოეკლიტონ ყველანი.

გენ. ჩაფუი იტყობინება 20 ივლისს, რომ 800 იაპონელმა პაოტინის მხარეზედ ადგილები დაზვერაო. იაპონელებს სამი მოუკლეს, 25 დაუჭრეს. მტერმა სიმაგრეები დაიკარი.

23 ივლისი

ᲞᲔᲢᲔᲠᲑᲣᲠᲒᲘ. უმაღლესი ბრძანება ფინანსთა მინისტრისადმი: „საგანგებო ხარჯებისა გამო, რომელიც შორეულ-აღმოსავლეთში მომხდარმა ამბებმა გამოიწვია, საჭიროა რომ დროებით ევროპის ზოგიერთ სავაჭროს ბაჟი მიემატოს, მაგრამ იმ პირობით-კი, რომ დაცულ იქმნას საკავშრო ხელ-შეკრულობანი რუსეთისა უცხო სახელმწიფოებთან.“

ჩიტიდგან დეპეშით იუწყებიან, რომ გენ. ორლოვის რაზმს 17 ივლისს ბრძოლა ჰქონდაო ჩინეთის ჯართან. მტერი უკუ-ქცეულ იქმნა; ჩვენი ჯარი 18 ვერსის მანძილზედ მიჰყვა უკუ-ქცეულს მტერს. ჩინელებს წაართვეს ფოლადის ზარბაზანი, რვა დროშა, შვიდი ფურგული და ბევრი თოფი და ტყვია-წამალი. ჩვენ მოგვიკლეს 7 და დაგვიჭრეს 21. რუსეთის კონსულის დეპეშა ჩიფუდგან: „იუანშიკაი დეპეშით იუწყება, რომ, ცუნგ-ლი იამენის ცნობით, შვიდ ივლისს ყველა ელჩები ცოცხლები ყოფილან პეკინში. მთავრობისა და ელჩების შუა მეგობრული განწყობილება ჰსუფევს. მთავრობას მსჯელობა აქვს იმ ზომების შესახებ, რომელთა საშუალებითა ელჩებმა გაგზავნა შეიძლება ტიანძინში.

ᲢᲘᲐᲜᲫᲘᲜᲘ, 13 ივლისი. ყველა ერების სარდლები თანახმანი არიან, რომ ინგლისელები უმიზეზოდ აბრკოლებენ პეკინის განთავისუფლების საქმეს. ამის გამო დიდი უკმაყოფილება ჰსუფევს.

ᲨᲐᲜᲰᲐᲘ. შანდუნის გუბერნატორი იტყობინება, რომ საელჩოები პეკინში 14 ივლისს უვნებლად იყვნენო. „დიდი მუშტი“ და ჩინეთის ჯარები ერთმანეთს ებრძიან. პეკინდგან გამოქცეულნი იტყობინებიან, რომ იუნლუს და ტუფფუძინის ჯარის-კაცებმა დაქცეს და გაძარცვეს მდიდარ მცხოვრებთა სახლები. ლიპინხენის ბრძანებით, სხვათა შორის, მოკლულ იქმნა პეტერბურგში ელჩად ნამყოფი ხსიუნ-ჩენ-ჩენი. წარჩინებული პირთაგან მარტო იუნლე და ვან-ვენ-ჩენი არიან მშვიდობიანობის მოამხრეები, მაგრამ მათი გავლენა ძლიერ სუსტია.

ᲨᲐᲜᲰᲐᲘ. ლიხუნგ-ჩანგი პროკლამაციას აგზავნს, რომელიც უნდა ჩქარის პროვინციაში გავრცელდეს და რომელშიაც აღთქმული იქნება პატიება იმათი, ვინც ამბოხებაში მონაწილეობის მიღებას მიატოვებს და შინ დაბრუნდება.

ᲘᲠᲙᲣᲢᲡᲙᲘ. მეზღვრთა მატარებელს ირკუტსკიდგან მე 32 ვერსზედ უბედურება შეემთხვა: ორთქლ-მავალი და ორი ვაგონი დაიმსხვრა. მოკლულია მემანქანე და ერთი მგზავრი; დაჭრილნი არიან სამნი.

ᲞᲔᲙᲘᲜᲘ. აღმოსავლეთისაკენ მომხდარ ამბების გამო ჰერმიდგან ნიეგოროდის იარმუკაზედ თითქმის იმას ნახეავრი საქონელი გაიგზავნა, რაც შარშან იყო გაგზავნილი.

ᲞᲐᲠᲘᲖᲘ. ფრანგთა ჯარი ჩინეთში 15,500 კაცამდე ავა. უკანასკნელი რაზმი საფრანგეთიდგან 1 აგვისტოს ეგამგზავრება.

ᲑᲚᲣᲛᲤᲝᲜᲢᲔᲘᲜ. ეონინგსპრუიტთან რკინის გზის მატარებელი, რომელზედაც ამერიკის დროშა იყო ამართული, რადგანაც შიგ ამერიკის კონსული პოლკოვნიკი სტეივ იჯდა, ბუერების რაზმის მიერ გადაგდებულ იქმნა ლიანდაკიდგან; მოკლულია 4, დაჭრილია—3. ინგლისის პოლკოვნიკი ოლ ჯერნომ ლენ-ჩოკა და ორმოცი ჯარის-კაცი ბუერებმა დაატყვევეს, მაგრამ ამერიკის კონსულის თხოვნით ისევ გაანთავისუფლეს.

ᲚᲝᲜᲓᲝᲜᲘ. სახლვთა სამინისტროში სეიმურის დეპეშა მიიღეს ნანკინის მეფის მოადგილესთან ყოფნის შესახებ. „მეფის მოადგილე ძალიან თავაზიანად შემხვდაო, სწერს სეიმური; ის, როგორც სჩანს, მოწადინებულია მშვიდობიანობა დაიცვას იაზეზეს მიდამოებში. მან ნება დაგვრთო 3000 ჯარის-კაცი გადმესხა ნანარზედ შანჰაის დასაცველად. მეორე დღეს ნანკინის მმართველი სადარბაზოდ იყო სეიმურთანა და კვლავ განუმეორა, რომ ინგლისისადმი მეგობრობა აქვთ. შეთანხმება მოხდა იმის შესახებ, თუ იანზეს მიდამოებში წესიერების დასაცველად რა ზომები უნდა იქმნას მიღებული.

24 ივლისი

ᲞᲔᲢᲔᲠᲑᲣᲠᲒᲘ. დეპეშა გროდეკოვისა: „22 ივლისს აიგუნი დავიპყარით ხანგრძლივის ბრძოლის შემდეგ მტერსა ვდევნით ციცაკარის გზაზედ“. გენერალი გროდეკოვი 21 და 22 დეპეშით იუწყება: 1) 20 ივლისს მზვერავი რაზმი გაიგზავნა ნიუ-გუტესკენ ორ გზად, ეხოს სოფელთან რაზმს შეეხვა ჩინეთის ჯარი, 1000 კაცამდე ქვეითა ჯარის-კაცი, რომელთაც ორი ზარბაზანი ჭქონდათ და თან 250 მხედარი ჰყვადათ. ჩინელებმა სროლა დიაწყეს; რაზმის საშველად გაიგზავნა ესკადრონი და შემდეგ კიდევ ორი როტა ორის ზარბაზნით. თოფის სროლა აუტყდათ ეხოს სამხრეთით. ჩინელები უკუ-ქცეულ იქმნენ და „სწრაფად დაიწყეს ნინგუტუასაკენ უკან დაწვა. სოფელ ეხოდგან სრულიად განდევნილ იქმნენ; 2) ბლაგოვეშჩენსკა და აიგუნთან მოქმედების განგრძობა: 20 ივლისს ჩვენმა ჯარმა ამურის მარჯვენა ნაპირით მტრისაკენ დაიწყო წვეა; მტერი უკან-უკან მიდიოდა და შედგებოდა ხოლმე მხოლოდ აღრევე დამზადებულ ძლიერ სიმაგრეებზედ. გზაზედ ჩვენმა ჯარმა იპოვა დიდძალი სასროლი იარაღი. ყაზახებმა დაიპყრეს ორი ფოილადის შორ-სასროლი ზარბაზანი ცხენებითა და ყუმბარებით და ორიც დროშა წარწერით: ერთზედ „დიდის მუშტის“ ერი“ და მეორეზედ: „ბვშელით ჩვენს ევროპიელთა აღხოცვას“.

ᲢᲘᲐᲜ ᲫᲘᲜᲘ, ჩინელებმა გაანგრიეს არხის კედელი. ტიან-ძინსა და პეკინს შუა მდებარე ადგილი წყალით არის სავსე. „დიდი მუშტის“ 30000 კაცი ტიან-ძინის ჩრდილოეთით რვა მილია მანძილზედა სდგას მოსალოდნელია შეტაკება.

ᲨᲐᲜᲰᲐᲘ. 23 ივლისს ლიხუნ-ჩანგმა თავი მოიკლა.

ᲑᲔᲚᲒᲠᲐᲓᲘ. 23 ივლისს დიდის ზეიმ თ დაქორწინდა მეფე ალექსანდრე.

ᲞᲐᲠᲘᲖᲘ. საფრანგეთის შინხაელი ელჩი იუწყება დეპეშით, რომ, როგორც ლიხუნჩანგმა მაცნობა, ლიპინ ხენ თავისის მოსვლის დღიდგანვე პეკინში ჩრდილოეთ ჩინეთის ჯარის სარდლად არის დანიშნულია.

ᲨᲐᲜᲰᲐᲘ. შენი იუწყება, რომ იმ პერატორის 20 ივლისის ბრძანებით ელჩებს ნება მიეცათ მიწერ-მოწერა იქონიონ თავ-თავიანთ მთავრობასთან მხოლოდ არა პირობა დადებულის ნიშებითი კი; ნაბრძანები, რომ ელჩები საიმედო დარაჯით ტიან-ძინში იქმნან გადაყვანილნი.

ᲒᲐᲛᲝᲛᲬᲘᲚᲔᲑᲘᲡ ᲪᲜᲝᲑᲐ

(ბეჭდეთ მორწმენ გეკედისაკან დაბეჭდილისა)

ᲡᲬᲝᲠᲐᲓ შეᲬᲔᲜᲔᲑᲐ კაცი სოფელში, თუ სხვგვის გეკედისაკან დაბეჭდილს კაცს, მაგრამ სამეწესარად ჩვენში დახმარებას აგრე ადვილად და ჩქარა გერ ამოეწეენენ ხოლმე და ვადგენდის ეამოსდგეს კინმე მეურნესი, მანამდის შხამი ტანში გაეფანტება და ძალიან ეშვიანთაა, რომ ამის შემდეგ ავადმყოფი მოკვდეს. ეკედა ზემოხსენებულის ასეცილებლად,—ამბობს ბნი კუბასეკინი,—ძალიან კარგი საშველია ბაეყუანით წამლობა. ბნს კუბასეკინს გამოეცდია და დაემტკიცებია, რომ რა წამსაც შეატეეობენ, რომ ავადმყოფი გეკედისაკან არის დაბეჭდილი, უნდა დაიწყონ ოცამდის ცოცხალი ბაეყუი, ჩაეკერონ მაწონში და თითო თითო დღედან დასეიეაუდ ადეკეს. ბაეყუე მეტრე ხნის შემდეგ კაბეკრეს და ეკერილს დაიწეეს, შემდეგ გასდგებოდა. ასრე ხელ-შეეწეიდ ავადმყოფს, ოცვარეიის შემდეგ სამსაგნე დადგება და კანთაკესეუფლდეებოდა. შემდეგ შეიძლება მიგმართოთ ეკმეს ეუსამოაწეენადდ. კარგი იქნება ამეკრის შემოსეკეკნაში მარდოდეტ და სტადნ ხოდმე ეს საშეკდებ.

ᲬᲘᲠᲘᲚᲘ ᲠᲔᲓᲐᲥᲪᲘᲘᲡ ᲛᲘᲛᲐᲠᲗ

1899 წლის მაისის დამლევს, უბედურება მეწვია ᲥᲐ სახლ-კარი სულ მთლად გადამეწვა ᲥᲐ დაგრჩი ყოველად უშემწე�о. ჩემს ასეთს უკადურესს მდგომარეობას ყურადღება მიაქცია ზოგიერთმა კეთილის მყოფელმა, რომელთაც ულრმესს მადლობასა ვსწირავ. გადმომცეს ფულად: თავ. ა. იას. მაჩაბელმა—5 მან., თავ. შანშე ქ. წერეთელმა—5 მან., კნეინა მატრონა წერეთელისამ—5 მან., კნეინა ელისაბედ წერეთელისამ—3 მან., თავ. ბეკან დ. წერეთელმა—2 მან., კნეინა ტერეზ. წერეთელისამ—5 მან., თ. თ. კოტემ, გიორგიმ და აკაკი წერეთელებმა თითო მანეთი; გიორგი კანდელაკმა—1 მან., კნეინა დეპინა წერეთელისამ—3 მან., №№—3 მან., გიგია ერგეკმელიძემ—60 მან., ახ. ს. წერეთელმა—20 მან., ახ. მ. წერეთელმა—5 მ., მღ. ზ. წერეთელმა—10 მან., ქვრივმა გიორგი წერეთელისამ—5 მან., მერაბა კაპანაძემ—1 მან., №№—25 კაპ., მღ. ი. იაკობაშვილმა—1 მან., ახ. ყარამანმ მაკავრიანმა—5 მან., ახ. დიმიტრი ივანეს ძემ აბაშიძემ—10 მან., მღ. ლენტარ წერეთელმა—1 მან., №—1 მან., ახ. ვლადიმირმ და კოტე ქავთარაძეებმა თითო მან., ფ. ნ. ქავთარაძემ—3 მან., კ. რ. აბაშიძემ—2 მან., ალ. ი. ქავთარაძემ—5 მან., განსაკუთრებით გულწრფელს მადლობას ვუძღვნი პელგია იასონის ასულს ჯაფარიძეს, რომელმაც ჩემს გულისათვის სოფლები მოიარა და თავის ნაცნობ-ნათესავებსა შორის ჩემდა გადმოსაცემად შემკრიბა სულ 40 მანეთი, რომელიც უკვე მიღებული მაქვს.

ახ. ანტონ ქავთარაძე

ᲐᲮᲐᲚᲘ ᲬᲘᲒᲜᲔᲑᲘ

რედაქციამ მიიღო ახალი წიგნი „კეთილშობილი ქალ-ვაჟის დაქორწინება (სხალხური) კოსტ. გეორგიაძისა, გამოცემა ს. ᲬᲘᲚᲐᲫᲘᲡᲐ, № 2. წიგნში თოკმოფრიალი მეჯნურობას შინაარსს ხალხური ლექსები, შეიცავს 32 გვერდს და ღირს სულ 2 შაურად.

ᲒᲐᲜᲪᲮᲐᲚᲔᲑᲐᲜᲘ

გამოვიდა ახალი წიგნები:

ა) **ᲙᲐᲖᲑᲔᲒᲘᲡᲐ ᲓᲐ ᲚᲔᲠᲓᲔᲑᲘᲡ**
ფასი: ყდით 20 კაპ., უყდოთ 15 კ.

ბ) **ᲥᲐᲠᲗᲣᲚᲘ ᲛᲬᲔᲠᲚᲝᲑᲐ ᲛᲔ X** საუკუნემდე, ფასი 40 კაპ.

გ) **Царица Тамара**, ფასი 50 კ.

დ) **Груз. обители внѣ Грузіи**, ფ. 25 კ.

ე) **Истор. груз. церкви**, ფ. 40 კ.

(20—Უ.—16)

„ᲘᲕᲔᲠᲘᲐ“ ᲛᲘᲙᲘᲜᲔᲑᲡ ᲛᲘᲜᲘᲠᲕᲘᲡᲐᲒᲐᲜ ᲘᲡᲘᲡᲗᲕᲘᲡ ᲓᲐ ᲡᲐᲮᲚᲘᲡᲗᲕᲘᲡ ᲓᲐᲛᲘᲡᲐ